

Waterschapsverkiezingen

Inspiratie voor gezond, schoon en voldoende water in 2027

Brabant staat bekend om haar prachtige landschap. Van de krekens in de Biesbosch tot de beekdalen in de Kempen. En natuurlijk willen we ons Brabant in een goede en gezonde staat doorgeven aan volgende generaties. Hoe? In dit pamflet doen we 14 concrete voorstellen voor het verkiezingsprogramma om te zorgen voor een evenwichtig en duurzaam (grond)watersysteem.

De noodzaak van een ander waterbeheer is zichtbaarder dan ooit. De extreem droge zomers afgewisseld met hevige neerslag en de slechte waterkwaliteit vragen om een andere aanpak. Willen we in 2027 de kwetsbare biodiversiteit versterken, verdroging van natuur en landbouw stoppen, en de doelen uit de Kaderrichtlijn Water halen, dan is het nu de tijd voor de uitvoering.

In Brabant doen we dat met elkaar. Zo hebben we als waterpartners een convenant getekend om het tij te keren en maatregelen te nemen voor een toekomstbestendig waterbeheer. Als waterschap is nu het moment om de ambities in hoog tempo om te zetten naar concrete uitvoering.

Foto door Anne van Duijnhoven voor de campagne 'Geef #verdroging een gezicht'

Oplossen verdroging

Verdroging is een groot probleem in Noord-Brabant. Jaarlijks wordt meer water aan de grond onttrokken dan er wordt aangevuld en 80% (!) van de neerslag wordt afgevoerd naar zee. Door deze structurele onbalans tussen aanvulling en onttrekking van grondwater is er al jaren onvoldoende water beschikbaar voor de natuur en de landbouw.

1. Registreer en handhaaf alle (grond)wateronttrekkingen

Beter inzicht in alle (grond)wateronttrekkingen is nodig om eerlijk te sturen en waterschaarste te voorkomen of verminderen. Zorg voor registratie van volumes en locatie van alle onttrekkingen, saneer illegale onttrekkingen en voorkom het slaan van nieuwe grondwaterputten.

2. Investeer slim en zet in op grondwaterbesparing

Grijp de investeringen die nu worden gedaan aan om te zorgen dat er veel meer water wordt vastgehouden en zet in op een

grondwaterbesparing van 35%, zoals ook Deltares adviseert. Het extra verhogen van het grondwaterpeil is daarbij een slimme manier om verdroging rondom natuur te voorkomen.

3. Water vasthouden in de landbouw

Agrariërs beregenen steeds vaker en intensiever om teelten veilig te stellen. Het kost de agrariër veel geld om die waterpompen te laten draaien. Watersysteemherstel is daarom noodzakelijk voor de landbouw om opbrengstderving en schade door droogte tegen te gaan. Als er meer neerslag wordt vastgehouden, dan is minder beregening nodig en hoeven waterschappen minder snel een onttrekkingsverbod in te stellen.

4. Eerlijk beprijsen van water

Drink- en grondwater is voor hoogwaardig gebruik. Het is dan ook zonde om met ons Brabantse grondwater auto's te wassen, zwembaden te vullen of tuinen te sproeien. Stimuleer besparingsmaatregelen bij Brabanders en Brabantse bedrijven en kies voor een eerlijke beprijzing van grondwater voor alle gebruikers. Met hogere heffingen voor grootgebruikers.

Water van topkwaliteit

In veel beken en sloten is de waterkwaliteit slecht door mest, bestrijdingsmiddelen en andere stoffen die gezondheidsrisico's kunnen veroorzaken. Het water in onze provincie voldoet niet aan de Europese normen voor schoon en gezond water. Na tweemaal uitstel is het nu tijd voor concrete maatregelen. Verder uitstel is volgens de Europese afspraken onmogelijk, het gevolg: hoge boetes, of economische belemmeringen als vergunningen niet meer kunnen worden verstrekt. En dat terwijl we allemaal een gezonde leefomgeving willen.

1. Verbied gebruik bestrijdingsmiddelen

Het gebruik van bestrijdingsmiddelen is slecht voor de biodiversiteit en het bedreigt ons Brabantse water. Deze vreemde stoffen kunnen uiteindelijk ook terecht komen in ons drinkwater. Het is dan ook verstandig om een verbod in te stellen op het gebruik van bestrijdingsmiddelen door particulieren en bedrijven, zeker in zones tot 250 meter rondom natuurgebieden.

2. Minder mest, gezonder water

Er komt veel te veel mest in het water terecht, afkomstig van bemeste akkers en grasland. Dit vertroebelt het water, waterplanten verdwijnen en water kan zuurstofarm of -loos worden met vissterfte tot gevolg. Zet daarom in op adequate mestwetgeving die is afgestemd op de waterkwaliteitsnormen en handhaaf hierop. En leg bufferstroken aan tussen sloten en akkers, zodat minder stoffen in het water komen.

3. Investeer in waterzuivering

De huidige aanpak van de waterkwaliteit via het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer en de zuivering op de rioolwaterzuiveringen is onvoldoende. Investeer daarom in verbeterde zuiveringstechnieken en voorkom overstorten. Door juiste zuivering kan ook meer afvalwater worden hergebruikt. Stel veilige normen vast voor risicostoffen. Stoffen die niet in het water terechtkomen hoeven ook niet gezuiverd te worden.

Beekrombout (*Gomphus vulgatissimus*) is een bedreigde soort en staat op de rode lijst. Foto: Saxifraga-Ab H Baas

Herstel van biodiversiteit

In 2027 moet het Natuurnetwerk Brabant zijn gerealiseerd. Door het vergroten en verbinden van natuurgebieden ontstaat er ruimte voor planten en dieren. Waterschappen en provincie hebben al veel bereikt, ga door met de uitvoer van eenvoudige maatregelen. En zet in op een versnelling op de aanleg van beekherstel, verbindingzones en natuurlijke oevers.

1. Van landbouwgronden naar landschapsgronden

Om de biodiversiteit te herstellen is het goed om in de bufferzones rondom natuurgebieden en in de beekdalen landschapsgronden te realiseren, met geld uit het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NLPG). Zo creëren we zones waar het waterpeil is afgestemd op de natuur en er ruimte is voor natuurinclusieve landbouw, zonder de schadelijke overbelasting van mest, bestrijdingsmiddelen, stikstof en beregening. Waterschappen zijn het bevoegd gezag om hierover afspraken te maken met agrarische ondernemers.

2. Ontwikkel meer natuurlijke klimaatbuffers

De natuur is een belangrijke bondgenoot voor klimaatadaptatie. Natuurgebieden dragen als klimaatbuffer bij aan het bergen en maximaal vasthouden van water. Ze zorgen ook voor het beperken van hittestress, het vasthouden van kooldioxide en ze zijn goed voor de biodiversiteit.

3. Kies voor integrale oplossingen

De zorg voor een toekomstbestendig watersysteem staat niet op zichzelf, maar hangt samen met andere opgaven. Zet daarom in op integrale oplossingen. In hetzelfde gebied wordt vaak ook een oplossing gezocht voor het stikstofoverschot, klimaatverandering, natuurherstel, bodemgezondheid en perspectief voor de landbouw. Zoek naar de beste oplossing voor het gebied als geheel.

Sturing op ruimtelijke ordening

De komende jaren zijn er grote en urgente opgaven zoals klimaatverandering, natuurherstel en woningbouw. Al deze opgaven hebben effect op het (grond)watersysteem en vragen om een andere ruimtelijke inrichting. Dit is op termijn vaak eenvoudiger en duurzamer dan technische oplossingen. Maak daarom water en bodem (weer) sturend, waartoe ook de Unie van Waterschappen oproept.

1. Maak water en bodem sturend

Het kabinet geeft aan dat water en bodem sturend moeten zijn, dit geeft veel mogelijkheden voor het waterschap. Een voorbeeld hiervan is het principe 'functie volgt natuurlijk peil'. Er is geen diepe ontwatering of veel beregening nodig als er voor functies en teelten wordt gekozen die passen in het natuurlijk watersysteem van een gebied. Zo gebruiken we de ruimte in onze provincie economisch verantwoord en natuurinclusief.

2. Compenseer grondeigenaren

Een hoger waterpeil rondom natuurgebieden of in beekdalen kan betekenen dat niet alle teelten en functies overal meer mogelijk

zijn. Grondeigenaren zullen hier, afhankelijk van de ligging van hun gronden, financieel voordeel of nadeel in hun bedrijfsvoering ondervinden. Hierbij is dan ook een schadevergoeding op zijn plaats of een financiële bijdrage bij economisch voordeel. Ook bieden landschapsgronden een oplossing.

3. Grondgebonden en natuurinclusieve melkveehouderij

Het grasland van stoppende melkveehouders wordt vaak omgezet naar meer economisch renderend bouwland voor bijvoorbeeld sierteelt. Door die omzetting stijgt het watergebruik (beregening en ontwatering), worden meer bestrijdingsmiddelen gebruikt en neemt de bodemkwaliteit af. Kies ervoor om deze trend te keren, investeer in maatregelen die bijdragen aan de transitie naar een grondgebonden en natuurinclusieve melkveehouderij.

4. Stimuleer klimaatadaptief bouwen

Groen en water moeten beter onderdeel worden van bouwplannen. Denk daarbij aan afkoppelen, open bestrating, bomen, groene daken en vasthouden van water. Deze maatregelen zijn nodig voor klimaatbestendig en toekomstbestendige woningen, bedrijfsgebouwen en leefomgeving. Deze maatregelen kan je vastleggen in de (bouw)voorschriften.

Samen maken we het verschil

De urgentie is groot om met elkaar te investeren in een klimaatrobuust en toekomstbestendig Brabant. Het waterschap heeft een belangrijke sleutel in handen. Met elkaar kunnen we de komende bestuursperiode grote stappen zetten. De natuur kan niet langer wachten.

Veel Brabanders willen ook meedoen aan het vergroenen van hun leefomgeving. Zo planten we met elkaar bomen, wippen we tegels en koppelen we regenpijpen af. De potentie ligt voor het oprapen, het is aan waterschappen om deze kansen ook te pakken. Zorg dan ook voor voldoende middelen, zowel in geld voor uitvoering als voor het bieden van ondersteuning bij het opstarten van buurtinitiatieven en het adviseren van inwoners.

De Brabantse Milieufederatie, Brabants Landschap, en Vereniging Natuurmonumenten denken en doen graag mee. Zo bouwen we met elkaar aan een natuurinclusieve samenleving!

Voor meer informatie

Misha Mouwen, waterexpert Brabantse Milieufederatie
misha.mouwen@brabantsemilieufederatie.nl

